

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) ezimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Szerény kérelem a gyümölcsfát ültetőkhez. Bereczki Maté. — A keverő szántásról. Walter Lajos. — Járványos láb- és szájfajás. Rösler Károly. — Az aratógépek használati módjáról. Sch. F. — Phylloxera, Tortrix, Colorado. Szabó Samu. — Az öntözés és lecsapolás érdekében. — A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársulat közgyűlése. — A nyári félévi vizsgák Kolozs-Monostoron. — Nemzetközi gabona- és magvásár Budapesten. — Vidéki gazdasági tudósítások: Egerpatak, Bánya-Bükk. — Piaci árak. — Hirdetések.

Szerény kérelem a gyümölcsfát ültetőkhez. *)

Egy szerény kérést vagyok bátor kockázatni mindazon honfitársaimhoz, kik nemes gyümölcsfát ültetnek vagy ültettek; különösen pedig azokhoz, kik jó hitelű faiskolából szerezték be csemetéiket.

E kérés abból áll: hogy elültetett fácskák fajnevét hazai gyümölcsészetiünk érdekében ne sajnálják maguknak maradélag följegyezni.

Hiszem én, hogy, a ki maga nem gyümölcsész, ki a gyümölcsfajokat tudományos szempontból nem tanulmányozza, hanem csak gyümölcskedvelő, a ki a gyümölcsfát csak gyümölcssei izlelhetése végett szereti, nagyon keveset törődik a gyümölcs nevével és teljese ki van elégitve, ha fája izlésének megfelelő gyümölcsöket hozand; de hazai közelességünk oda törekedni, hogy édes hazánk a mivelt Nyugot mellett ugy a gyümölcs-tenyésztésben, mint a gyümölcsészetben (Pomologia) hátra ne maradjon örökké.

Hazai gyümölcsészetiünk felvirágzására elkerülhetlenül szükséges volna, hogy gyümölcseinket valódi gyümölcsészeti nevükön minél többen tudjuk megnevezni.

*) Mutatvány a t. szerzőnek „Gyümölcsészeti vázlatok“ czimű jeles munkájából. Szerk.

Ezt pedig könnyen elérhetnők, ha gyümölcsfáink nevét elültetésük után, mielőtt még a jegyfácskákról az idő le nem mosza az írást, egy becesebb könyvünk táblájára, (pl. biblia, corpus juris stb.) vagy egy szekrényünk vagy ládánk belső oldalára ragasztandó papírlapra följegyezni azon sorban, a melyben a fák állóhelyükön következnek, el nem mulasztanók.

Mihelyt fácskáink közül egyik-másik bemutatja első gyümölcseit, előkeresve jegyzékünket, könnyen megtudhatjuk: hogy mi nevet visel a gyümölcsöző fa? Kétszeri, háromszori termés után újra, meg újra ismétlődvén előttünk ugyanazon név, utóvégre annyira ismeretesek leendőnk mind magunk, mind környezetünk, fácskánk valódi nevével, hogy akár sohase nézzünk többé jegyzékünkbe végette.

Sokan vannak, kik óhajtják gyümölcsfáik nevét tudni és e végett megelőgszenek azon elővigyázattal, hogy jegyfácskáikról nem hagyják lekopni, hanem időnként meg-megujítják az írást, és azt hiszik, hogy evvel már mindent megtettek. Csalakoznak! A jegyfácskák, ha spárgával voltak a fára akasztva, miután a spárga egy pár év alatt az idő viszontagságai folytán el szokott mállani, lehullanak és elvesznek vagy a többi fákról lehullottakkal összekeverednek. Gyakran a lelkiismeretlen napszamosok még a sodronnyal felkötött jegyeket is lekobozzák vagy felcserélgetik. Saját tapasztalásomból tudom ezt. Én is fáimon szoktam hagyni a jegyeket egy ideig, de evvel sohasem elégedtem meg. Egy e célra használt könyvemben körülményesen le szoktam írni fáim helyekfévését, sőt az egész területről, melyet fáim elfoglálnak, térképet készítettem magamnak, melyen minden egyes fának meg van jelölve a helye a négy világtáj szerint. Tőlem tehát bizvást lehullhatnak a jegyek; elcsereberélhetik a napszamosok, a mint nekik tetszik: de engemet sem ez, sem az nem fog tévedésbe vagy zavarba hozni. Így kellene tennünk mindnyájunknak és hiszem, hogy, ha így tennénk, el lehetne kerülni azon bosszantó körülményt, hogy egy és ugyanazon gyümölcsfajt tízféle néven neveznek hazánkban.

lenne kénytelen drága pénzért külföldiek kezére szorulni, vagy nem eléggé hiteles faiskolából szerezni be szükségletét.

Sokszor nem szándékosan, hanem ártatlan tévedésből, sokszor talán szándékosan is rászedetünk az innen is, onnan is összegyűjtögetett gyümölcsfajaink nevét illetőleg. Évek mulva vesszük csak észre, hogy csalatkoztunk, de ekkor is csak azon esetben, ha a gyümölcsészetet tanulmányunk tárgyává tettük, vagy, ha családásunkra tapasztalt gyümölcsészek által figyelmeztettünk.

Addig is tehát, míg a boldog ohajtások honába tartozó megyei kísérleti kertek életbe lépnének, igyekezzünk legalább hiteles helyekről beszerezni gyümölcsfajainkat, hogy bizonyosak legyünk benne, miszerint azon név alatt, mely fácskákra a faiskolában rátüzetett, valóban azon gyümölcsöt és nem egyébfélét kaptunk. A ki nem hiteles helyről szerezte volna be gyümölcsfáit, vagy azok fajnevét bármi oknál fogva elfeledte vagy az azokról készített jegyzékét elvesztette volna; rendeljen magának ojtó vesszőket újból, hiteles helyről, egy-egy fajból többet is, — és névtelen fáit, ha azok még fiatalok, ojtja át koronájukban. Vagy ojtja át, ha nem is az egész fát, legalább annak egy-két erőteljes hajtását: így is biztosan hozzá jut a gyümölcsnevek ismeretéhez és pedig rövid idő alatt; mert az így átojtott fa 2—3 év alatt okvetlenül bemutatandja termését.

A ki gyümölcsfát ültet, már ezen tétével is bebizonyítja, hogy nem tartozhatik az önzők közé, a kik csak önmagukról gondoskodnak; miért ne tenné meg, hogy munkájának ne csak ő és környezete, hanem a haza is hasznát vehesse? miért ne tanulhatná meg mind maga, mind hozzátartozói, hogy legalább ama néhány gyümölcsfaj, melynek birtokába jutott, hogyan neveztetik?

Csekélységnek látszik bár, de hazai gyümölcsészetünkre nézve fontos a kérelem, melyet itt gyümölcsfát ültető honfitársaimhoz intéztem. Szabadjon remélenem, hogy szavaim nem lesznek a pusztában kiáltó szavai.

Bereczki Máté.

A keverő szántásról.

Hogy a talajban lévő részint ásványi, részint növényi anyagok oly állapotba jussanak, hogy a növények képesek legyenek azokat felvenni és áthasonítani, 4—6 sőt még több heti időköz szükséges a szerint, a mint a talaj jobb vagy rosszabb mivelés alatt állott, a mint több vagy kevesebb trágyaerővel bír, a mint a benne lévő nyers anyagok az elmállásnak és feloldásnak inkább vagy kevésbé ellentállanak s végre a mint az időjárás kedvezőbb vagy kedvezőtlenebb volt. Határozottan tehát a keverés idejét kijelölni nem lehet. Szabály, hogy a talajt csak akkor szabad keverni, ha az megérlelt, mert ha a talajnak ezen állapotját be nem várjuk, a talaj erjedését vagy megérlelését megzavarjuk s az ilyen szántás minden haszon nélküli. Úgy szokott-e ez nálunk történni? Gazdáink sokszor már a talaj ugarlásánál nem okszerűen járnak el. Láthatni sok gazdaságot, a hol az ugar szántásakor a barázdák mélysége 3—5", szélessége 8—12" minden tekintet nélkül a talaj kö-

főtségére, ennek folytán a barázda egyes részei megfordítottak, a többi része visszahull. Ezen hibát néhol jóvá akarván tenni, a szántást egy néhány nap mulva megboronálják. A borona a megszáradt s begyepesedett rögöket felületesen felszaggatja, a tarack és gyepgyökereket a barázdákba huzza s az egész szántóföldön szép egyenletesen elosztja, a hol nemsokára kizöldülni legjobb alkalmuk nyílik; s ha a szántóföldünk így kizöldült, azt mondjuk: hogy a talaj megérlelt, hozzá fogunk tehát a keveréshez s 3—4 hét mulva ismét a vető szántáshoz; ez rendesen szántásunk sorrendje. — Hogy ezen eljárás mellett a talaj rendes megérleléséről szó sem lehet, bizonyitanom felesleges.

Hogy a földünk kizöldült, még nem következik, hogy meg is érlelt; megérlelve lehet a talaj a nélkül, hogy kizöldüljön. Ha a talajban sok a gyommag s ez az eke és borona segítségével a levegőre hozatik s a szántóföldön elosztatik, itt porhanyós s néha trágyás ágyat nyervén, kedvező időjárás mellett csakhamar fog csirázni, s ha ezen csirák boronálás s a nap heve által meg nem semmisítetnek, szántóföldünk előbb fog kizöldülni, mintsem képes volt a talaj megérlelni. A talaj kizöldülése azért is állhat be korábban, mert a gyom természeténél fogva tenyészetéhez nem kívánja a talaj azon érlelési fokát, a mint ezt a nemesebb művelési növényeink kívánják.

Minden okszerűen kezelt gazdaságban azonban kevesebb a gyommag is, mert a gondos gazda ügyel arra, hogy a mutatkozó gyomokat még csirájukban boronálás és irás által megsemmisítse s nem engedi, hogy azok fejlődjenek, a földet ellepjék és magot hozzanak. A maga idejében megsemmisítése a gyomoknak, a nélkül azonban, hogy a talaj érlelésében zavartassék, igen sok munkát és talajerőt kimél meg. Okszerűen kezelt földek csak nedvesebb időjárás mellett zöldülnek ki jobban és a talaj ennek daczára megérlelhet. Ha a talaj addig még meg nem érlelt és ekével vagy irtó kapával mélyen megkeverte-tik, megzavartatnak azon feltételek, a melyek az érlelést eszközlük és ismét hosszabb idő kívántatik, míg azok kiegészítettnek és összeműködhetnek. Keverésnek az ideje tehát csak akkor áll be, a midőn a talaj megér. A talaj megérlelése a következő jelek után lesz felismerhető: a talaj rendesen kizöldül, duzzadtnak látszik, lábunk nyomásának enged, a rögök könnyen elmállanak. Igen kötött vizenyős talajokat szükséges lesz néhol kétszer is keverni, de az így ismételt talaj-megmunkálása czélszerűbben történik irtó kapával vagy boronával, mintsem ekével.

Walter Lajos.

Járványos láb- és szájfájás.

Értünk alatta egy ragadós betegséget, melynek lefolyása alatt a szájtakhártyán borsótól mogyoró nagyságig terjedő hólyagok támadnak.

Régebben számtalan ok lett felvéve ezen betegség kifejlődésére, úgy mint nedves legelő és takarmány, masok ismét a miasmát vették fel keletkezési okul és pedig azt állították, hogy ezen betegség mindig költéről nyugotra terjedne; ez

azonban már azért sem áll, mivel ezen járvány az egész földön előfordul. Az újabb elmélet és tapasztalat egy tiszta contagiumnak véli, a beteg állat szervezetében fejlődik a ragály anyag, érintkezés által inficiál (fertőz), ezen ragály anyag, mely helyt álló, a hólyagok váladékához van kötve, felvételére nem csak sértett helyek, hanem a takhártya is alkalmas. A lappangási időszak, az az befertőzéstől a betegség kifejlődéséig terjedő idő tart 3—8—10 napig, az ily állatok, melyek a betegségtől meglettek támadva, ugyanazon évben egy második megtámadástól mentesek.

A ragály anyag minden állatnemre átragad, különösen szarvasmarhára, juh, kecske, özre stb., a szarvasmarhánál rendszeren együttesen fordul elő a két baj, kecskénél és disznónál lábfájás, lónál szájfájás, de ez is csak szórványosan. Emberre is elragad, kivált a beteg állattól származott és fel nem forralt tej élvezete által előidézve.

Kortünet: említik a jó és rossz indulatu szájfájást, ez függ a szájtakhártya lobos bántalmától, ha a szájtakhártya forró, a hólyagocskák tiszta folyadékkal teltek, nyáleválasztás nagy mértékű, a hólyag alatt egy fekély, mely 8—10 nap múlva begyógyul, található, akkor a szájfájás jó indulatu. Rosz indulatu járványnál a folyadék nem tiszta, a fekély is nagyobb és ez tulajdonképpen crupos lobnak mondatik, melynek gyógyulására 3—4 hét is kell. Némelykor a szájtükrő és orrhártya is szenved, szorulás vagy gyomor és bélhurut tünetek is mutatkoznak. A teheneknél a tőgyön is előfordulnak ezen hólyagok, megkülönböztethetni a himlőtől azáltal, hogy ezen hólyagok köldökkel és himlő udvarral nem birnak. Néha a szarvak is lógnak.

A lábfájás mind a négy lábon előfordulhat. Sarkvankos és korona megnyomva fájdalmat árul el; a láz csak a hólyagok felfakadásáig tart. Genysülyedéskor, mi hanyagságból ered, a szarutok színe megváltozik, fehéres lesz.

Jóslat egyáltalán kedvező, mert rendes gyógykezelés mellett állat ebben a bajban nem pusztul, leginkább káros ezen betegség azáltal, hogy mind igavonó, mind hizó, tejelő marháinkat 3—4 hétre haszonvehetlenné teszi.

Állataink elsóványodnak, de felgyógyulásuk után csakhamar kiépülnek, a szopósak rendszeren elpusztulnak, a mennyiben gyomor és belek lobos bántalmazást szenvednek, a döglési %-lékot 60—70-re tehetjük.

A szárnyasoknál a tarajon szokott egy ehhez hasonló baj előfordulni, az embernél a kézen és szájtakhártyán található a hólyagocskákat.

Gyógykezelés egyszerű, korán megkezdve sokat segíthetünk. A száj kiecsetelésére használhatjuk az eczetet, carból- és sósavat, ez utóbbi legnagyobb elterjedést nyert és pedig egy nagy állatnak 4 grm. koncentrált sósavany egy negyed liter korpafőzethez kevés liszttel keverve, hogy jobban tapadjon, ezen szerrel naponta a beteg szája többször kiecsetelendő. Körömfájás ellen eleinte használandó a rézgalicz és pedig 30 grm. 3 deciliter (1 meszely) vizbe feloldva, ezen oldattal naponta többször a csülköket locsolgatni. Midőn a szaruréteg elválásának indult, késsel eltávolítandó az elvált rész és mint szárító szer a vilatoldat alkalmazandó, mely áll:

Fehér galicz 30 grm.

Kék galicz 30 „

Ólomcset 120 „

Borecset 720 „

A beteg állatok elkülönítendőek.

Rösler Károly.

Az aratógépek használati módjáról.

1. A géppel learatandó földek egészen simára szántandók és vagy a vetés előtt (valamint a vetőgépek alkalmazásánál szokás), vagy a vetés után kellően megboronálandók.

Rétek és legelők, melyek gépekkel lekaszálandók, szintén jól kiegyenlítettessenek és minden akadálytól — régi benőtt vakondturások, kövek és eff. — gondosan megmentessenek.

2. Ha aratógépekkel jó sikerrel kívánunk dolgozni, a talajnak lehetőleg szilárdnak kell lennie. Puha, engedékeny talaju földeken, melyekben a kerekék besüppednek, benyomulnak, nem lehet aratógépekkel sikeresen dolgozni.

3. Szeliden lejtő területeken is lehet az aratógépeket jó eredménnyel alkalmazni. Mégis legjobb munkát a sík földön végeznek. Menetelesebb fekvésekben ezen gépek jól nem alkalmazhatók; munkájuk itt nem elégíti ki tökéletesen; egyuttal erős koptatásnak alávetvük.

4. Minél erőteljesebb és sűrűbb a gabona- vagy takarmányvetés állása, annál szebben és tisztábban aratnak a gépek. Gyenge és ritka állású takarmánynövényeknél ellenben munkatéményünk kevésbé kielégítő. Gyengén és ritkán álló gabonát nagyobb gyorsasággal kell aratni, ha azt akarjuk, hogy a munka jól sikerüljön.

5. Az aratógép kései mindenkor tökéletesen élesek legyenek; ennélfogva tartalékkésnek és köszörülőkészüléknek a munka helyén mindenkor készletben kell lenni. A metszőkészüléknek, valamint általában a gép minden részeinek mindig a legjobb rendben kell tartatniok; mert a legkisebb mulasztás könnyen érzékeny károsítást vonhat maga után. A gépen alkalmazott minden csavar szilárdul megerősítve legyen; a hajtómű összes részei, nevezetesen a csapok, ágyak és a késvezeték igen gyakorta — legalább óránként egyszer — jól beolajoztassanak.

A hajtó kerekeket azonban nem kell bekenni, hanem valahányszor szükséges, a fogaik közé ülepedett homok és portól megtisztogatni.

6. Ha a metszőkészülék netalán bedugult volna, akkor a gépet vissza kell huzni és a bedugulás okát el kell távolítani. Ezen munka teljesítésénél azonban a kocsis a lovakat erősen zabolán tartsa, nehogy előre mozdulhassanak és azon embernek, ki a tisztogatást eszközli, nem szabad lábát a metszőkészek elé tenni; különben is a legnagyobb óvatossággal kell a szükséges tisztogatást megtennie, mert másként lábát vagy kezét könnyen ott felejtethi.

7. Az újabb gépek a dült és kuszált gabonát is jobban, szebben vágják, mint az aratók a kaszával: mégis ily esetben a legnagyobb óvatossággal kell élni, hogy a gép károsítástól megóvassék.

8. A mi az aratógépek munkatéményét illeti, erőteljes ígás lovakkal lehet velök óránként téli gabonából 1 kat. holdat (0.57 heclárt), a tavaszi gabonából még valamivel többet learatni.

Az aratási munka gép segítségével feltétlenül sokkal tökéletesebben történik, mint kézzel a legügyesebb aratók által. Azonfelül sokkal kevesebb szem pereg ki gép után, mint akár a kasza, akár a sarló után.

Jelenleg már számos fajta aratógép létezik, melyek jól és biztosan dolgoznak; köztük különösen kiemelendő a Walter A. Wood-féle önlérakó gabona-aratógép.

(Gyakorlati mezőgazda) Sch. F.

Phylloxera, Tortrix, Colorado.

Jó lesz a mi ellenségeinket folytonos figyelemmel kísérni, mert ha egyszer berontottak hegyeink közé: nehezebb lesz megbirkózni velök, mint óvó rendszabályokkal meggátolni a betörést!

— A phylloxera irtásnak Pancsován, állami erővel való folytatására, országgyűlésünk a kért póthitelt nem adván meg: Cserháti ur (az „Erd. gazda“ 18-ik számában) némi vigasztalást nyújtott nekünk erdélyieknek, hogy ide hozzánk nehezen fog a gyökerész bejuthatni, ha szigorú lelkiösmeretességgel óvakodunk idegen szőlőveszsző behozatalától. Szükséges ezt ismételve elmondani, hogy a jelesebb szőlőfajok birtokosai előre készüljenek, eladásra való vesszöt miveljenek és őszi metszések a keresett fajok venyigéit külön választva megszedjék, a helyi kereslet fedezhetése e. Lapunk készséggel ajánlkozik, hogy olvasóit a főbb erdélyi venyige forrásokkal, annak idejében, megismerteti.

A phylloxera veszélyhez közel fekvő Versecz városa azonban, mely hazánkban legnagyobb szőlőhegyekkel dicsekszik: indítatva érezte magát, közelebről a földmívelési ministeriumhoz aggodalmas feliratot intézni, melyben sürgetve kéri, hogy a pancsovai síkfeldön, a Temes mentén fekvő, megtámadott Karaula nevű dülő (lásd „Erd. gazda“ 4. sz.) vízzel való elborítására az előkészületeket haladéktalanul tétesse meg; küldjön szakértő mérnököt a hely színére hogy a phylloxera területet, most a nyár folytán, víz alá lehessen helyezni, a nagyobb veszély csak így lévén megelőzhető. Verseczi gazdátársaink kérelmét mi is egész nyomatékkal támogatjuk.

Ime a szomszéd Ausztria is elvesztette reményességét, hogy a nála nagyobb területet elfoglalt gyokereszt most már kiirthassa s magról nevelt új fajokra vagy Amerikából behozandó erősb természetű fajtákra akarja fektetni szőlő tenyésztése jövőjét!

A svájci szövetség tanács egy congressust hívott egybe Bern városába, mely a phylloxera ügyben, Dr. Fatio által kidolgozott 181 kérdés felett tanácskozzék; az itt megoldatlanul maradandó főbb kérdéseket szándékozik aztán egy minden szőlőtermesztő ország képviselőiből egybehívandó nemzetközi bizottság elébe juttatni. Az eredményt közölni fogjuk.

Olvasóinknak, kik a phylloxera természetével bővebben

megakarnak ismerkedni, ajánljuk Máday Izidor ily című új munkáját „A szőlők veszedelme“, ára 60 kr. —

— A verseczi bortermelők feliratában olvassuk, hogy szőlőhegyeik egy részében a Tortrix Pillerana hernyó, tavaly a termést egészen tönkre tette. Erre nézve most a földmívelési ministerium 12,595 sz. a. a következő rendeletet bocsátotta ki:

„A hernyó jelenlétéről könnyű tudomást szerezni. Nagysága mintegy 2 centimeter; feje fekete, a testgyűrűk zöldes-sárgák felül sötétebbek, alul világosak; a gyűrűk oldalain 2—2 fejr ponttal; a test gyéren szőrözött. A hernyó jelenlétét azonban leghamarább elárulják az összegomolyított szőlőlevelek, melyekben tartózkodnak. Ezen levelek rendetlenül összehúzódnak és rendesen megbarnultak. Gyakran találhatni oly leveleket is, melyeknek szára félg elragott.

„Miután ezen rovar, ha irtása érdekében a kellő intézkedések elmulasztatnak, évről-évre nagyobb mérvben mutatkozik, ugyannyira, hogy az egész szőlőállományt elpusztulással fenyegeti s miután továbbá a jelen időszak a rovar irtására legkedvezőbb, most ugyanis a hernyók kiirtása könnyebben eszközölhető, mint a 10—14 napig mutatkozó lepkék által lerakott tojások összeszedése: ugyanazért felhívom . . . , hogy a hol a megye területén említett hernyó mutatkozik, az illető határbeli szőlőbirtokosok, szigorú bírság terhe alatt (legfeljebb 4 nap lefolyása alatt) a hernyó vagy báb által meglepett szőlővesszőket levagdadják, a helyszínén elégecsék és a szőlőket azután is több ízben bejárják, hogy az új hajtásokon netalán mutatkozó hernyók is leszedethessenek.“ —

— A Colorado nevet eddigelő csak a földrajzból ismertük. Tudtuk, hogy így nevezik Éjszak-Amerikának egy szép folyóját, mely Texas tartomány határán a mexicói öbölbe ömlik és hogy így neveznek egy földterületet a californiai aranyvidék szomszédságában. Most azonban azt is meg kell tanulnunk, hogy van egy rendkívül veszedelmes burgonya-pusztító Colorado nevű bogár is, melynek hazája Amerika, de mely az idén a Rajna mellett Mühlheimnál mintegy 4 hektárnyi téren pusztítva fellépett. Ezt a területet június 26-án teljesen elzárták, szalmát hintettek rá, felégették, erős lúggal megöntözték és a fenyegető baj tovább terjedésének megállítására minden intézkedést megtettek. Azon vidéken egy egyén lakik, ki amerikai szalonnával kereskedik; más útját a bogár Európába csempészésének nem tudták még jelen esetre kideríteni. Óvakodjunk egyelőre amerikai és németországi burgonya vetőmag behozatalától!

Szabó Samu.

Az öntözés és lecsapolás érdekében.

A szepesmegyei gazdasági egyesület kívánsága folytán a földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi minister Kvassay Jenő gazdasági mérnöki jelöltet Szepesmegyébe kiküldött azon célból, hogy ott a földjeiket öntözés vagy lecsapolás által javítani szándékozó gazdáknak útmutatást nyújtson, terveket készítsen és a munkálatok kivitele körül a kellő felügyeletet gyakorolja.

Nevezett mérnök f. é. májushó 8-tól június 14-ig működött az említett vidéken, mely idő alatt Batizfalva, Béla, Igló, Késmárk, Lócse, Nagy-Lomnicz városok, illetőleg községek határában 300-nál több földbirtokos tulajdonán öntözésre berendezett mintegy 100 holdat, alagsöveztetett 30 holdat, nyílt árkokkal sikeresen lecsapolt 470 holdat, mely részben szinte alagsövekekkel fog az illető birtokosok által elláttatni. Az alagsövekben hiány lévén. Igló és Béla városok intézkedést tettek, hogy a szükséges alagsöveket saját alagsö-sajtójukon állítsák ki. Az ezen munkálatok által a földtulajdonosoknak okozott költség — a kedvező fekvés és egyéb talajviszonyok mellett, igen csekély volt. Az öntözés holdanként 1—2 forintba, a lecsapolás 3—5 frtba került. Az alagsövezés, miután ezek csak egyes vonalokra terjedtek, holdanként szinte csak 5—6 frt költséget okoztak. Kvassay mérnök ezen felül jelen kiküldetése alkalmával több földbirtokos kívánatára mintegy 300 hold öntözése és lecsapolására nézve előleges terveket és költségelőirányzatot készített.

A szepesmegyei gazdasági egyesület nevezett mérnök működése felett elismerését fejezte ki s azon kérést intézte a földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz, hogy nevezett a földjavítási munkálatoknak Szepes vidékén leendő folytatása céljából a jövő tavaszon is kiküldessék. —

Ez érdekes közleményhez, melyet a nmlgu földmivelési ministerium előző évi szivességének köszönhetünk, részünkről még annyit csatolunk, hogy az erdélyi gazdasági egyesület is lépéseket teend az iránt, hogy Kvassay Jenő ur kiváló szakértelmét a jövő év tavaszán igénybe vehesse.

A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársulat

július 4-én tartotta alakuló gyűlését báró Podmaniczky Géza alelnök vezetése mellett. Pulay Kornél igazgató előadja az alakulás történetét, a társulat célját, az aláírások eredményét, mely a társulat életképessége reményét igazolja, minthogy az egész országban érdeket keltett; felolvasták ezután az aláírók és aláírt összegek jegyzékét, mely szerint az előlegesen megállapított 500 részvény el van helyezve. Ezután a társulat alapszabályai tudomásul vétettek. A társulat célja az országban a nagyobb háziállatok, különösen a lótenyésztést emelni és e végből a nevezetesebb vásárok alkalmával díjakat osztogatni, másrészt a vásári jog megszerzésével a tenyésztő eladásra szánt lovait kiállítani és eladását a külföldre megkönnyíteni, sorsjátékot rendezni, a jövedelmet tenyészczélokra felhasználni, ezen vásárok alkalmával versenyeket rendezni, szóval a vevőkben hazai tenyésztésünk iránt érdeket kelteni. A sorsjegyekből befolyó tiszta nyereségből csakis törvényes kamata a befektetett tőkének esik a részvényesek javára, míg a felesleg tenyészczélokra fordítandó. A tartaléktőkére szóló cikk élénk beszélgetést keltett. Polonyi Géza részvényes a tartaléktőkét imperative kívánná az alapszabályokban felvenni, minthogy a társulat üzletei közben a veszteségek esélye is feltételezhető és ez utóbbi esetben a fedezetet a részvénytőke képezné, míg tartaléktőke képzés a veszteségek praeservatíváját képezné. Nagy György

részvényes is osztja ezen nézetet és a perczentek megállapítását is óhajtana a nyereség után. A közgyűlés tehát elhatározza hogy a társulat összes évi nyereségyéből 10 % -ot a tartaléktőkéhez csatol. Az alapszabályt ilyképen elfogadva, elnök kimondá a társulat végalakulását. Az igazgatóság választása következő eredménnyel ütött ki. Elnök: Gróf Eszterházy Miklós, alelnök: báró Podmaniczky Géza. Igazgatók: Pulay Kornél, gróf Dessewffy Aurél, Tisza László, Nagy György, Blaskovich Ernő, póttagok Deutschländer Vilmos, Karpeles Vilmos. Felügyelők: Harkányi Károly, Lévy Henrik, gr. Karolyi Gyula, Schwab Károly, Kégl György. Póttagok: Pázmándy Dénes és Kovásznai Kovács. Nagy György indítványozza, hogy a lótenyésztés terén legbuzgóbb és legtöbb érdemet szerzett báró Wenckheim Béla tiszteletbeli elnökül válasszassék. A közgyűlés éljenzéssel fogadván ezen indítványt, Nagy György és Tisza László urakat felkéri a jegyzőkönyvi kivonatot ez érdemben b. Wenckheim Bélának átadni. Ezek után Pulay Kornél előadván a társulat eddigi előleges intézkedéseit és terveit, az alapszabályok szerinti 1000 drb új részvény kibocsátására kér felhatalmazványt. Polonyi Géza aggályt lát a kereskedelmi törvényekkel ellenkező ilynemű határozatban és rendkívüli közgyűlés behívását indítványozza az időre, midőn az új részvények kibocsátása szükségessé válik. A közgyűlés ezen indítványt elfogadta és az igazgatóságot megbizta Győr, Pest, Debreczen és Kolozsvar vásárai jogának megszerzésére, úgy egy, már az ősszel a győri vásáron rendezendő kiállítás és sorsjáték kibocsátására. A jegyzőkönyv hitelesítésére gr. Szapáry Gyula, Kövér János és Polonyi Géza kiküldetett. Végül gr. Khuen Héderváry indítványára a közgyűlés Pulay Kornél igazgatónak fáradságaiért és ügybuzgóságáért köszönetet szavazva a gyűlés feloszlott.

(F. É.)

A nyári félévi vizsgák

a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézetben az 1877-ik tanév második felében a következő sorrenddel fognak megtartatni: A III-ad éves tanfolyamban: július 16-án gazdasági üzlettan, becslés és számvitel, július 18-án gazdasági jogisme és statistika, július 20-án erdészettan, július 21-én méhésztan és baromfi tenyésztés, július 23-án gazdasági iparüzlettan, július 25-én állatgyógytan, július 27-én délelőtt gazdasági gépisme, délután takarmányozástan, július 28-án kertésztan és szőlészettan. — A II-od éves tanfolyamban: július 14-én növénytan és növénykörtan, július 16-án állatkülemtan, hal és selyemtenyésztés, július 18-án délelőtt erömütan, délután ásvány- és földtan, július 20-án növénytermeléstan, július 23-án állattenyésztés és takarmányozástan, július 25-én mértan, július 27-én szerves és földmivelési vegytan. A vizsgák tartama délelőtt 7—11 óráig, délután 2 1/2 órától tovább, a gazdasági tanügy iránt érdeklődőket teljes tisztelettel meghívja
az igazgatóság.

IV. Nemzetközi gabona- és magvávár.

A pesti áru- és értéktőzsdének alólrít gabonavásári bizottsága elhatározta, hogy a budapesti IV nemzetközi gabona-

és magvásár folyó évi augusztus 16-ik napján tartassék meg.

Midőn a bizottság ezen gabnavásárról a közönséget tisztelteljesen értesíti, egyszersmind kéri, hogy az alábbi határozatokat tudomásul venni méltóztassanak.

Kelt Budapesten, 1877-ik évi junius havában.

A pesti áru- és értéktőzsde
gabonavásári bizottsága.

Általános határozatok

Az 1877-ik évi augusztus 16-án Budapesten tartandó IV. nemzetközi gabona- és magvásárhoz.

a) A budapesti IV. nemzetközi gabona- és magvásár az „Uj-világ” kerthelyiségeiben a Tüköry-féle töltésen fog megtartatni, és f. é. augusztus 16-án reggeli 8 órakeresületi jel mellett megnyitvatni és esti 5 órakeresületi jel mellett bezáratni.

b) A tőzsde-titkári hivatal ezen napon a gabonavásáron is nyitirodát, a melyben a szükséges felvilágosítások készséggel megadatni fognak, és a tőzsdei jogszokásokat tartalmazó füzetek, továbbá fuvartariffák is kaphatók lesznek.

c) Sürgönyök és levelek fel- és kiadására ezen napon a gabonavásári helyiségben külön m. k. távirtda- és postahivatal állítatik fel. A gabonavásár látogatói, a hozzájuk intézett sürgönyök és levelek minél gyorsabban leendő kézbesítése végett, felkéretnek, hogy hozzájuk érkezendő leveleiket és sürgönyeiket „BUDAPESTI GABONAVÁSÁR” (Budapester Saatmarkt) jelzés mellett címeztessek.

d) Belépti jegyek augusztus 15-éig délelőtt a tőzsde titkári hivatalában 1 frtnyi díj mellett válthatók, de a gabonavásár napján is a pénztárnál kaphatók.

e) Külön helyek is, asztallal és ülésekkel ellátva, 10 frtnyi díj lefizetés mellett kaphatók. A kik ily helyekre számot tartanak, sziveskedjenek legkésőbb folyó évi augusztus 10-éig a tőzsde titkári hivatalában ez iránt nyilatkozni.

f) Valamennyi magyar- és osztrákvasuti igazgatóságok, továbbá a cs. kir. szabad osztrák dunagőzhajózási társulat a gabnavásárt látogatók számára az ide- és visszautazásra 33 és egyharmad %-nyi díjelengedést engedélyeztek, a mely f. é. augusztus 13-ától aug. 22-éig (bezárólag) érvényes. Ennélfogva figyelmeztetnek az idegen látogatók, hogy ezen utazási díj-kedvezmény elnyerése végett idejében rendeljék meg az igazolványokat, a melyeket a beléptijegy váltása után a tőzsde titkári hivatala az illetőknek azonnal meg fog küldeni.

g) A gabonavásár gépkiállítással, továbbá malom- és szesziparra vonatkozó szerek kiállításával lesz egybekötve és ezen kiállítás diszitéséhez a bejelentések f. é. aug. 10-ig a tőzsde titkári hivatalában elfogadhatnak.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Egerpatak, 1877. július 5-én.

A tavasz kedvezőtlen viszonyok közt folyt le; a hosszas esőzésre hosszan tartó száraz meleg napok következtek, a vetés csak június közepén volt bevégezhető. A tavaszi vetések a tengeri kivételével gyengék; a vízjárta helyeken a tengerből is sok kiszántatott,

ujból vettettet és már szépen kikelt s gyors fejlődésnek indult, a burgonya egyik fő élelmi czikk, rosszul kelt és fejlődésében is visszamaradt. A rétek szénáhozama kielégítő, sok és jó széna csináltatott igen kedvező időben, a legelő kiégett. Kerti vetemények jól indultak volt, de a juniusi száraz meleg napokon visszamaradtak, gyümölcs középtermeszre mutat, méheknél nagy a szaporulat. Őszgabonák már néhány nap alatt sarló alá kerülnek, buza jó középtermetést ígér, rozsok gyérek, de a hol a víz nem állotta elég termettek és félközép termésre nyujtanak kilátást. Az ugarlással megkéstünk. Gazdasági és házi állatok egészségesek; árak közepesek; gabona ára az országban általánosan mutatkozó középszerű aratásoknál fogva csökkent. Napszám korlátolt, férfi napszám elemezéssel 24—40 kr., nő napszám 20—24 kr., munkásokban nincs hiány. Pénzszűke általános. Az időjárás aggasztóan szárazra fordult, ha még egy hétig esőt nem kapunk, semmi tavasztermésre sem számíthatunk, már is zabtermésre vékony kilátásunk van.

Márk István.

Bánya-Bükk, 1877. július 10-én,

A tavaszi sok eső miatt több tábla maradt ugarnak, mint az tervezve volt, melyek ugarlása most végeztetik javában. Réteink felét számíthatjuk, miről az előbbi évekhez képest kitünő széna fel is gyűjtetett, a fele pedig renden és lábán áll. Tegnap éjjel és tegnap több rendben sok eső esett, a mi a törökbuza másodszeri kapálhatására nagyon is szükségessé vált volt. Ma tiszta időnk lett, de a 7 fok meleg éjszaki szélben a reggel nem igen tikkadtunk el a munkások mellett, sőt nagyon is lelkiismeretesen mozogtunk ide-oda. Az őszi vetések általában szépek (már t. i. a rozs, mert itt buzát nem termesztetnek) a tavasziak meglehetősek, minek nagy része zab és kevés tavaszbuza. Marháink legelőjökkel együtt középszerűek. A juhok kevés tejet adnak. A. vágottak szépen sarjadznak.

Bíró Géza.

Piaczi árainkat illetőleg

megjegyezzük, hogy Besztercze, Déés, Déva, Fogaras és Torda újabb heti vásáraitól tudósítást nem vettünk, a dévai gabona árak 100 kilogrammonként vannak jegyezve. — A hectoliter árának átszámítása a régi mértékre nagyon egyszerű: az összeg egy hetedrészét leütve, a maradék a gyakorlat igényeihez képest elég pontosan három véka árának felel meg. P. o. buza hectoliterje 840 kr., leütve a hetedrészét, 120 krt, marad 720. kr., mint három véka, tehát 240 kr., mint egy vékának ára!

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Ajánlat

egy tizennyolcz ló erejű alig használt fekvő **gőzgép**, egy nyolcz ló erejű ujonnan felszerelt tökéletes jó állapotban levő **gőzmozdony**, egy négy ló erejű egész uj, álló kazánra szerkesztett **francia gőzgép** kapható **jutányos árak s kedvező feltételek** mellett. (32.) (1—3)

Walsér Ferencz első magy. gép- és tüzelő szerek gyára, harang- és rézöntődének erdélyrészi főlk telepe által Kolozsvártt, bel-monostorutcza 12. sz. a.

Jelzálogkölcsonöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett nem tehermentes földbirtokra 1000 frttól a legmagasabb összegig 5 és 6% kamat mellett törlesztésre, rövid idő alatt és 5000 frton felülieket még előnősebb módzatok mellett gyorsan eszközöl, bővebb felvilágosítással készséggel szolgál.

a hatóságilag engedélyezett általános „Ipar és keskedelmi ügynöki iroda“
Kolozsvártt, párisutca, 19. sz. saját ház.

(3) (14-26)

(Értekezhetni személyesen vagy posta úján naponta d. u. 1-4 óráig)

Betöltendő állomások.

Egy végzett, szorgalmas és tapasztalt **gazdász**, ki a 35 évet túl nem haladta, egészséges és mindennemű gazdasági számadások pontos vitelére vállalkozhatik, azonkívül szoros rendtartást ígér: alkalmazást talál Szákulon (Krassóme gyében) alábbirt birtokán.

(31)

(4-4)

Erdő kezelő — felvigyázó, ki magyarul írni és olvasni jól tud, 35 évet túl nem haladott egészséges és edzett természetű, vadász és józan magaviseleű: rögtön alkalmazást talál az alábbirt birtokán Szákulon (Krassóme gyében). A román nyelv kívánatik.

Házy Mihály.

TAUFFER FERENCZ

magkereskedő Kolozsvártt,
ajánl vetőmagul:

hópehely, fehér rózsa, Extra Early Vermont és Early Rose **burgonyákat**, valódi oberndorfi sárga takarmány **répa magot**, melyből kívánatra mintául répákkal szolgálók, továbbá nagy választékú gazdasági, kerti és virágmagvakat, **Pignoletto törökhúzat**, Saynor- és Cook-féle angol kertész **késeket és ásókat**.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve szolgáltatnak ki.

(1)

(25-52)

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	olegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuzza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j c z á r o k b a n											
Besztercze	febr. 6.	950	850	460	—	230	32	280	110	320	28
Brassó	jul. 6.	940	740	610	517	325	420	200	110	360	40
Csik-Szereda	jul. 4.	1085	868	650	600	350	500	400	200	175	30
Décs	jul. 3.	840	1010	480	—	240	525	520	240	200	36
Déva	jun. 23.	1100	700	950	—	860	720	300	180	220	16
Erzsébetváros	jul. 7.	800	650	550	—	450	450	200	140	300	40
Fogaras	dec. 7.	775	710	450	450	200	600	140	30	—	24
K-Fehérvár	jul. 7.	900	626	550	—	—	540	350	170	310	44
Gy.-Sz.-Miklós	jul. 7.	1075	700	600	600	275	500	110	25	—	32
Kolozsvár	jul. 12.	—	650	585	—	320	488	170	140	320	42
M-Vásárhely	jul. 5.	850	625	515	420	325	475	310	70	330	38
Naszód	jun. 5.	865	665	—	—	265	550	100	70	200	28
Nagy-Enyed	jul. 5.	800	700	575	—	400	525	280	100	235	40
N.-Szében	jul. 10.	930	750	550	600	370	600	140	140	300	42
Segesvár	jul. 5.	830	620	500	—	350	500	170	80	160	40
S-Sz.-György	jul. 9.	900	800	700	500	320	400	250	150	200	36
Szamosujvár	jul. 9.	1050	630	590	—	290	490	360	75	400	38
Sz.-Régen	jul. 5.	800	600	550	—	280	575	200	100	230	36
Sz.-Udvarhely	jul. 3.	1000	750	600	—	300	550	160	40	180	32
Torda	jun. 3.	1100	975	600	350	300	550	250	30	320	36
V.-Hunyad	jun. 30.	950	800	700	—	400	600	160	100	300	40

Melléletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetés szerint akárhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 6-1 12 18 24 30 36 42 52										
	széri hirdetésnél										
	forint										
10/16 v. egész oldal	12	33	64	120	170	216	260	290	320	360	
8/16 v. fél „	6	17	32	60	90	110	130	150	160	180	
4/16 v. negyed „	4	9	16	30	45	55	65	75	80	90	
2/16 v. nyolczad oldal	3	5	9	16	24	30	35	40	45	50	
1/16 v. tizenhatod „	2	3	5	9	15	18	20	23	25	27	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt, engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.